

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: Forskrevet

Citation: Drachmann, Holger: "Forskrevet", i Drachmann, Holger: *Forskrevet*, udg. af Lars Peter Rømhild, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 622. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann14valshoot-idm140708758886608/facsimile.pdf> (tilgået 07. maj 2024)

Anvendt udgave: Forskrevet

Af
Ulf Brynjulfsens Papirer

(Et Kapitel af en større Roman)

»Der er en Ø i Livet«

Dagen efter min store Dumhed talte jeg ikke med Papa. Jeg lod mig blot skælde ud. Næste Dag gik jeg til ham og sagde: Du har Ret! det Liv, jeg fører, duer ikke. Saavidt jeg véd har Du – paa den og den Ø, i den og den By – en Bekendt, en gammel Herreds- eller Byfoged. Giv mig nogle Penge, send mig til ham med et Brev. Jeg vil tage mine Bøger med mig; jeg vil læse Jus! –

Papa spilede ikke Øjnene op; for han plejer ikke at se paa Folk. Men han blev overrasket – og noget bevæget – eller han lod saadan. Fru Mama blev hentet; hun tog sig en Krampegraad; jeg kyssede hende, fik Penge, fik Brev, og rejste.

Jeg sejlede med en Jagt. Jeg var forknyt – folte mig ikke meget værdig. Først da jeg var kommen udenfor Trekroner og saa' Kjøbenhavns Taarne fra en ny Kant, fornam jeg med mig selv, at jeg vel havde taget en heroisk Beslutning – men at den til en Begyndelse ikke ret vilde lade sig rime med harsk Smør, oret Beskøjt og Spegesild. Vi fik Vindstille og drev den hele Dag i Køgebugt – med »Underdonninger«, som Skipperen kaldte dem. Jeg blev ikke søsyg, det er jeg aldrig bleven, men Kokken brankede sit Flæsk, Julisolen stak lodret ned paa Dækket, og Beget glødede i Plankernes Sammenpøjninger. Jeg fik Afsmag for alt – særligt for det Liv, der laa bag mig, men jeg begyndte ogsaa at tvivle paa Fremtiden. Der var en Slappelse over mig – og jeg begreb ikke, hvordan den nogensinde skulde hæves. Nedenunder i min store Koffert laa Schous Forordninger og Aagesens Thingsret – jeg selv laa paa Dækket agterude ved Roret, med min Byron og min Heine. At rime disse fire Forfattere sammen, forekom mig ikke let. Jeg havde en Formodning om, at det aldrig vilde lykkes; og jo mere jeg læste i Versene, jo ulykkeligere og mere forladt forekom jeg mig.

Havde det endda blæst en Storm! Men det blæste slet ikke. Den Smule

Vind, vi nu og da fik fat i, var kun nogle »Blaf« stik i Stævn; Strømmen ligeledes var imod; og Skipperen, en gennemtør Øbo, der lignede en ristet Sild, belavede mig paa et Par Døgn's Rejse – eller mere! Man gjorde bedst i, naar man gik ombord paa en Sejlskude, aldrig at være utaalmodig og aldrig at spørge om *hvomaar!* En Maksime, der godt kunde bruges for hele Livet.

Ud paa Aften blev Østersøen saa blank som et Spejl – vi flød som paa en Folie af Solv. Jeg havde næsten intet spist; jeg laa og skrev Vers med min Blyant i en ny Notitsbog. Og det var saadan noget som:

Øen hist i det Fjærne
skal være min Ledestjerne.

Da den lyse Sommernat faldt paa, spejdede jeg som en Columbus baade efter Øen og Stjærnen. Der viste sig nogle anelsesfulde, bølgende Striber i Horisonten – men det var »Smørland«, som Kokken oversatte Digternes Fatamorgana. Nu laa jeg forude i min Kappel – det syntes mig, at en »Digter« absolut maatte ligge i sin Kappel, uagtet Natten var lun, stille, uden Dugg, uden saa meget som en svag Aande fra Havet. Og Havets hele storlagne Herlighed, gaadefulde Majestæt, næsten forførende Uendelighed, begyndte at gaa op for mig. Jeg digtede ikke; eller rettere, jeg skrev ikke Vers. Jeg drømte vaagen. Og denne vaagne Drøm glemmer jeg aldrig. Det slog mig, at jeg var som en Orm – eller, som Kokken vilde sagt, en Lus paa en Tjærspan – og at jeg, jeg, dette Atom, vilde lave mig Fremtidsplaner – styre efter en bestemt Ø, fordi jeg havde set en ung Pige og var bleven hæftig forelsket i hende! Og mere og mere blev jeg angst for mig selv, jo mere jeg tænkte paa, at jeg efter Skipperens og menneskelig Beregning om nogle Dage skulde møde hende, skulde vinde hendes Hjærte! Det faldt mig ikke ind, at jeg muligvis *ikke* skulde vinde hendes Hjærte. Jeg var ikke indbildsk – snarere det modsatte – men det forekom mig, at hun blot behøvede at se mig, for at tilhøre mig.

Saa drømte jeg, at *dette* ikke var Lykken – skont jeg udmalede mig Mødet med al dets uskyldige Sødme, alle dets kyske Fristelser. Det bares mig før, som om Skibet og jeg – uden Skipper, Matros og Kok – vedblev at flyde ud i det uendelige, i en Folie vekslende af Solv, Guld, Orange og Purpur. Jeg sad ved Roret, og hvergang »Smørlandet« – Fatamorgana – truede med at komme Stævnen for nær, trykkede jeg ganske let paa Rorpinden, og Stævnen vendte sig og jeg tog min Hue af, viftende langsomt,

betydningsfuldt tilbage ind mod Kysten til *hende*, der stirrede ud efter mig med forundrede, blide, lidt sorgmodige Ojne. Hun var et Barn og dog en Jomfru; hun var halvt en Froken og halvt et slankt Raavildt fra Egnen om Kirsten Pils Kilde.

Da jeg havde viftet, saa fældede jeg en Taare. Den forekom mig uendelig bitter og uendelig sod, denne stille, afskedssvangre Graad; sod som Mindet ... og jo længere jeg lagde bort fra Øen, jo mere svandt Bitterheden, jo dybere følte jeg Sødmen. Denne Styren imod og Fjærnen sig fra Øen, hvor jeg aldrig kom iland – det gentog sig – og *dette* var Lykken, forekom det mig; og *den* omsatte jeg i de mest henrivende Vers! ...

Jeg blev vækket af min Drommetilstand ved at Kokken tog sin Harmonika frem og aflukkede den nogle gudsjammerlige Toner, der kunde gælde for en Hopsa i den langsomste Takt. Jeg svøbte mig i min Kappe, holdt for Ørerne og strakte mig ret ud, med Hovedet hvilende paa et sammenskudt Tov. Jeg saa' op mod den vældige Himmel ... én Stjerne stod der, en uendelig lille flimrende Prik, nysgerrig, som kun en Stjerne kan være. Jeg tror, at jeg var ungdommelig nok til at nikke til den. Den nikkede ikke igen men vedblev at stirre. Jeg var som hypnotiseret. Jeg glemmer aldrig den Nat. Og saa sov jeg ind.

Den næste Dag samme Scene, med Vindstille og branke Flæsk. Jeg gad intet foretage mig, ikke læse, knap ryge. Ingen gad Noget ombord. Solen brændte. Sejlene gad ikke engang klapre. Skipperen nikkede i Skjorteærmer ved Roret, ridende overskrævs paa Pinden. Jeg begyndte at begribe vore Sofolks træge og træede Miner, de udtryknløse, stive Træk, hvori Digterne altid ville læse Havets Rædsler og Farer. Ingensteds paa Landjorden kan man kede sig som paa Soen. Ingensteds *kan* man ganske vist opleve Rædsler, som paa Soen ... men Vindstille og tyve Grader Reaumur gør Ulken til Idiot.

Man kan ikke en Gang være forelsket i Vindstille – naar man ikke har Skyggen af et Sejl at krybe hen under. Og Skyggen faldt først ud paa Eftermiddagen. Jeg laa forude hos Kokken, og ved at give ham en blank Daler fik jeg ham til at fortælle om min Elskedes Familie. Han var hjemmehørende i den lille By – og han fortalte paa sin drævende Maade lost og fast, men naar han nævnede *hendes* Navn, saa skælvede mit Hjærte – og jeg lovede ham endnu en blank Daler, hvis han kunde skaffe Vind til Natten.

Det skaffede han! En Time for Solopgang vaagnede jeg af min Halvsøvn ved en Fornemmelse, som om mine Fodder var bleven mit Hoved

og omvendt. Noget køligt noget pustede mig i Ansigtet; jeg vilde rejse mig, men rutschede jeg såå at vi skar igennem Vandet, der hvislede langs Skibssiden. Forude laa Øen.

Hvordan Guanahanis grønne Palmeskrænter maa have taget sig ud for Colombus og hans Følge, det véd jeg ikke. Jeg vilde gerne gøre *min* Ø til et Vidunderland – den var det ogsaa, kan jeg tænke; og dog folte jeg mig skuffet.

Jeg erindrer det, som var det idag. I den opgaaende Sols grelle Lys laa de gule Lerskrænter, med lidt Skov bagved sig, en Række lave, nøgterne Huse langs Strandkanten, et spaantækt, møjebrent Kirkespir stikkende ivejret, som for at bede Lynet *ikke* slaa ned her – men holde sig til Soen! Nogle Smaaskibes Master indenfor et Havnebolværk – en Mudderpram ridende for et Varp udenfor Indløbet færdig.

Her boede hun; her skulde jeg vinde hende. Her skulde jeg læse Jus; her skulde jeg blive til Nøget!

Netop som vi troede, at nu skulde vi ind, vendte Vinden sig. Vi maatte krydse og havde Fataliteter med Mudderprammen, der laa for Dræg, og med Fiskere, der roede ud. Jeg var saa betaget, at jeg ikke tog noget Omen af disse Vanskeligheder ved at komme i Havn. Og nu stod jeg dér, paa denne Jordbund, der kendte Sporet af hendes elastiske Fod – i denne By, der husede hendes sekstenaarige Hjærte og Tanker.

Byen sov. Jeg havde tænkt at møde Toldembedsmanden – Faderen – straks paa Broen, give mig til Kende som Son af min Papa, indlede en vidunderlig snild Samtale, hvis Resultat blev en Indbydelse men jeg erfarede, at Tolder og Tolder er to Ting, og at min vordende Svigerfader forenede en Mængde smaa Embeder i sin Person og kun var Revisor ved Havnekassen. Derimod viste en søvrig Brovægter mig, hvor Herredsfogden boede – men han sagde tillige, at Herredsfogden *altid* plejede at sove paa denne Tid af Formiddagen. Saa lod jeg en Karl trille min store Koffert op til Gæstgivergaarden – hvor man ogsaa sov. Og saa forekom det mig, at jeg var paa Torneroses Ø.

Jeg gav mig ud paa et Morgenkrydstogt tillands. Endnu sejlede Jorden under mig de seks, syv Gader med Pebermodder til Brostene, Kirken, Sprojtetuset, de to græsbevoksede Torve altsammen sejlede. Alle Vinduer var hermetisk lukkede – ingen Øjne i de blanke Refleksionsspejle – ingen Næser bag de smaa Ruder – ikke *hendes* vidunderligt fine Profil.

Jeg vaklede omkring i en Døs – om i alle Lemmer af de haarde Dæksplanker, hvis begede Lugt endnu hang i mine Klæder. Jeg havde hverken

faaet mig vasket eller børstet *nu* maatte hun nødigt sé mig. Jeg blev saa trist af denne lille hermetisk tillukkede By, at jeg gerne kunde have givet mig til at græde. Hvad vilde jeg her? Begrave mig levende? ja, naar det kunde været sammen med hende!

Saa lukkede en Bager sit Vindu op, hældede sig paa sine melede Albu-er frem over Karmen og gloede paa mig med rødkantede Øjne. Han mindede mig om en af Gøglerne paa Dyrehavsbakken. Det gøs i mig. »Lyst for og mørkt bag!« Se fremad, Uff! glem Fortiden! Og jeg spurgte den Melede, hvor »hendes« Faders Hus laa.

Han gryntede noget og pegede skraas overfor paa den modsatte Side af Gaden. Saa trak han atter Hovedet til sig.

Altsaa dér!

En lang, lav Bindingsværks Bygning, med en Kvistgavl midt paa Taget. En lang Række Vinduer med smaa Ruder, der blinkede dæmpet, ligesom hemmelighedsfuldt vinkende – eller advarende. Der saá noget mørkt, lidt støvet ud bag Ruderne. En blisset Kat balancerede henad et tjæret Plankeværk – og bag dette hvælvede sig et gammelt Valdnøddetræ skyggende ud over Gadens mossede Brostene. Alt syntes at sove derinde.

Atter var jeg som hypnotiseret. Jeg stod og stirrede paa den graa, kaldede Mur, paa disse smaa Ruder, hvori Morgenlyset hemmelighedsfuldt blinkede, brudt af det skyggende Løv en Idyl, en Fred, med en egen Melankoli i sin Ynde. Og *denne* Fred skulde jeg nu gribe ind i – fængslet af den rolige Ynde – maaske overvældet af Melankolien, der forbandt sig med noget Beslægtet i min egen Natur!

Jeg fik den største Lyst til at gøre omkring og rende Jeg var sikkert meget nærmere ved at være Digter – *vates*, Spaamand – end jeg dristede mig til at formode. Havde der gaaet Dampskib fra Øen denne Morgen, jeg tror bestemt at jeg var taget sporenstregs hjem med det – om jeg saa skulde ladt Koffert, Manschetlinned, Schou og Aagesen i Stikken.

Saa blev det lille Vindu i Kvistgavlen aabnet. En ung, køn Pige, i Særkeærmer og med Haarflætning over Skuldren, kom tilsyne. Hun fór forskrækket tilbage, da hun saá en Fremmed stirrende derop. Det var *ikke* »hende«. Jeg gik ilsomt min Vej tilbage til Gæstgivergaarden.

Herredsfogden, en gammel jovial Ungkarl og Levemand, lo hjærteligt, da jeg pakkede Schou og Aagesen ud og lavede mig til at stille dem op som manende Memento'er i min Reolhylde. Han lo endnu mere, da han tog